

Становище
за дисертационен труд
за получаване на научната степен “Доктор на науките”
по професионално направление 3.3. „Политически науки (Публична
администрация)“

Автор на дисертационния труд: Доц. д-р Милена Стефанова
СУ „Св. Климент Охридски“,
Катедра „Публична администрация“

Тема на дисертационния труд: „Публичният интерес в управлението на местно ниво“

Автор на становището: Доц. д-р Татяна Томова,
СУ „Св. Климент Охридски“,
катедра „Публична администрация“

1. Общо представяне на докторската дисертация.

Представеният за обсъждане дисертационен труд е част от един много важен научен и практически дебат – този за качеството и съдържанието на публичното управление. Авторката - доц. Милена Стефанова, поставя въпроса за съответствието между управлението и публичния интерес и по този начин формулира съществен изследователски въпрос, чиито отговор в съществуващата литература по-скоро се предполага, отколкото емпирично се доказва. Резултатите от дисертацията са основно в полето на науката за публичното управление. Те са постигнати чрез мултидисциплинарен подход, който е комбинация от политология и социология. Дисертацията се основава и е подкрепена от актуална научна литература на български и английски език.

Поради горните обстоятелства представената за обсъждане дисертация има формалните качества на научен труд, който е основание за присъждане на научната степен „доктор на науките“.

2. Актуалност:

Дисертацията на доц. Милена Стефанова е актуална от няколко гледни точки.

От една страна тя поставя на теоретично равнище въпроса за публичния интерес, разглеждайки го като мерило за качеството на публичното управление на местно равнище.

Успешният опит за превръщането на една абстрактна категория в измерител на конкретни практики отговоря на съвременните търсения в областта на социалните науки и по-специално на теорията на публичното управление. Теоретичното изясняване на категорията „публичен интерес“ е актуално само по себе си, заради нейната сложност и съществуването на множество подходи при дефинирането ѝ. В същото време разпространените през последните десетилетия парадигми на публичното управление в голяма степен премахнаха разликата между публичния и частния сектор и по този начин (неправилно) превърнаха „публичния интерес“ в почти ненужна концепция. Дисертацията на доц. Милена Стефанова не само че възражда интереса към една толкова важна категория, но и създава научни предпоставки за използването ѝ в емпиричните изследвания.

Обсъжданата дисертация е актуална и от гледна точка на социалните практики, защото отговаря на потребностите на един незавършен дебат за публичното управление на местно равнище в България. Поради особеностите на процеса на политиките в страната, местното равнище на управление често се подценява и се разглежда като (политическо) продължение на централната власт. В много случаи неговата роля остава скрита за обществото и обществените нагласи. То се тълкува в рамките на две крайни оценки – от изпълнител на политически поръчки и очаквания до корупционен усвоител на публични средства. Дисертацията на доц. Милена Стефанова едновременно извежда на преден план формалните основания за активната роля на местното равнище на управление и идентифицира обществените очаквания към него. По този начин тя извежда на светло местната власт.

Тъй като отговаря на съществени теоретични и практически потребности, обсъжданата дисертация се характеризира с висока степен на актуалност.

3. Познаване на проблема и на литературния материал.

Авторката познава изключително добре изследователския проблем на дисертацията. Той е анализиран многоаспектно. Формулирани и анализирани са основните понятия, необходими за изясняването му. Това е направено с научна дълбочина и добросъвестност. Изключително предимство на дисертационния текст е преходът от абстрактни категории към понятия, свързани с емпиричните социални практики.

Дисертацията е изградена върху представителна литература. Авторката познава много добре литературата в областта на обекта и предмета на дисертацията и правомерно я използва в подкрепа и като доказателство на собствените си твърдения и анализи.

Дисертацията по съдържание и метод е теоретико-практическо изследване. Основният метод, използван от авторката е дедукцията, която правомерно е приложена при прехода от общотеоретичното знание за публичния интерес, през концепцията на средно равнище за доброто управление, към измерителите на практиките на местното управление.

4. **Научни и научно-приложни приноси.**

Основният принос на дисертацията на доц. Милена Стефанова е създаването на индикатор за съответствието на местното управление на публичния интерес. Това е научно-теоретичен принос, тъй като индикаторът може да бъде използван в сравнителните изследвания на местното равнище на управление и да допринесе за развитието на тази област от знанието. В този смисъл приносът може да бъде определен като **създаване на нов научен факт.**

Освен това индикаторът може да бъде използван в практическите оценки на местното публично управление и по този начин да допринесе за подобряване на социалните практики. В този смисъл приносът на дисертацията може да бъде определен като научно-приложен и по съдържание представлява **разработване на конкретни механизми за развитие на практиките** в областта на публичното управление.

5. **Личният принос**

Дисертацията е оригинално дело на своята авторка, развито на основата на достиженията на съвременната социална наука. Тя обвързва две важни категории на съвременната наука за публичното управление и на тази основа изгражда собствените си научни и научно-приложни приноси.

В съдържателен план обвързването на „публичния интерес“ и „доброто управление“ е интересна находка, която според мен не е правена в научната литература. Двете категории обикновено се разглеждат и прилагат за разрешаване на изследователски проблеми отделно. Още повече, че става дума за категории с различна степен на абстрактност. Поради нормативния характер на категорията „добро управление“, връзката ѝ с абстрактната категория „публичен интерес“ се предполага по-скоро имплицитно, отколкото

експлицитно. Новото при доц. Милена Стефанова е доказването на връзката между двете и последващото изграждане на индикатор, който мери не едното от двете, а двете едновременно.

Самият индикатор е изграден на основата на две теоретични предпоставки – първата от тях е доказана и в това е личният принос на авторката, втората се съдържа експлицитно в текста. Индикаторът на доц. Милена Стефанова ляга върху тезата, според която спазването на принципите на доброто управление водят до реализация на публичния интерес на местно равнище. Разработени са аргументи за това, че доброто управление – концепция, която често се разпространява като догма, отговаря на публичния интерес на местно равнище. Горната теза е пряко приложение на съществуващото в теорията на публичните политики разбиране, според което не съдържанието, а процесът на формулиране на целите и инструментите е предпоставка за качеството на публичното управление. Това означава, че „какво“ публичното управление прави е производна на това „как“ протича процесът на неговото формулиране и прилагане. В съдържателно отношение дисертацията на доц. Милена Стефанова тръгва от доказано като научен факт твърдение, за да направи следващата крачка чрез обвързването на добро управление и публичен интерес.

Разработеният индикатор е тестван чрез сравнението на резултатите, получени от приложението му с резултатите от вече съществуващи и многократно използвани в практиките индикатори. Става дума за Етикет за иновации и добро управление на местно ниво на Съвета на Европа и за Индекса на местна почтеност. Приведените в дисертацията доказателства са достатъчни, за да потвърдят качествата и приложимостта на разработената методика.

На основата на индикатора доц. Милена Стефанова е направила сравнително изследване, чиято основна цел е да тества разработената методика. В същото време обаче тя е извела и защитила тези, които обогатяват съществуващото знание за функционирането на местното равнище на управление в България. Сред тях има няколко, които заслужават да бъдат отбелязани, тъй като противоречат в известна степен на считани за научни факти твърдения. Според направеното в дисертацията изследване наличието на мнозинство в представителните органи на местната власт не е предпоставка за реализация на публичния интерес. Защитената теза е пряка стъпка към разбирането, че доброто управление не зависи (или поне не зависи само) от политическите променливи. Втората теза, защитена чрез

изследването, която заслужава да бъде отбелязана е че, когато нещо не е нормативно задължение, то не се прилага. Тя от своя страна води към твърдението, че въвеждането на принципите на доброто управление зависят и от формалната институционална промяна.

На основата на горните разсъждения твърдя, че личният принос на доц. Милена Стефанова е значителен и представлява крачка в развитието на изследванията на местното равнище на публично управление.

Независимо, че това излиза извън непосредствените критерии за присъждане на научна степен, бих искала да подчертая приноса на доц. Милена Стефанова за развитието на практиките на местното публично управление. Този принос се реализира от една страна чрез прякото ѝ включване в представителните местни институции, а от друга – чрез активната ѝ експертна дейност. Това разширява въздействията на обсъжданата дисертация поради възможността на новоформулираните знания да повлияят пряко върху практиките в България.

6. Оценка на публикациите.

Освен с дисертацията, доц. Милена Стефанова участва в настоящата процедура с още 7 публикации на български език. Всички представени публикации отговарят на критериите за високо научно качество и са непосредствено свързани с основния изследователски обект – местното публично управление.

7. Авторефератът

Авторефератът ясно представя основните тези и достижения на дисертацията. Самоидентификацията на приносите е приемлива и като цяло правилно отразява основните достойнства на дисертацията.

8. Съображения и въпроси:

Като всяка сложна научна разработка дисертацията на доц. Милена Стефанова предизвиква въпроси. Те касаят основният принос на работата – индикаторът за публичния интерес в местното управление.

Разработеният индикатор е свързан с една концепция, която има дълбоко нормативен, предписващ характер. Тя индикативно формулира принципите, които трябва да бъдат въведени в работата на органите за местно самоуправление. Като всяка нормативна концепция обаче тя има времеви измерения – появява се изведнъж (в нашия

случай през 90-те години на миналия век) и също така в един момент изчезва, заменена от нещо друго. В тази връзка е и въпросът ми:

1. Какво трябва да се промени в публичната среда, за да се наложи промяната на концепцията за доброто управление? В този смисъл има ли времеви или пространствени ограничения приложението ѝ?

Въпреки че това излиза извън пределите на обекта и предмета на настоящата работа, все пак:

2. Приложим ли е разработеният индикатор на държавно равнище на управление?

Надявам се, че с тези въпроси бих могла да бъда полезна в бъдещите научни търсения на авторката.

9. **Заключение.**

Представената за обсъждане дисертация притежава необходимите научни и изследователски достойнства. Поради това давам гласа си „за“ присъждане на авторката ѝ – доц. д-р Милена Стефанова, на научната степен „доктор на науките“ по професионално направление 3.3. „Политически науки (Публична администрация)“.

07. 03. 2019 г.

Рецензент:

Доц. д-р Татяна Томова